

Skýrsla um skógræktina á Hallormsstað árið 1946.

Skógurinn: Sala skógarafurða hefur verið mjög lítil. Veldur Veldur þar um, að bændur kaupa nú kol til eldsneytis, og girðingarstaurar, bæði járn og tréstaurar eru komnir á markaðinn. Er ógerlegt fyrir skógræktina að keðða við verð það sem er á kolum og staurum. Er það eitt dæmi um árfiðleika íslenskrar framleiðslu á þessum seinustu og verstu tímum.

Selt var:	Efniviður	580 stk.	350 kg.
	Eldiviður	12.000	-
<u>Sent Skógrækt ríkisins</u>		<u>8.000</u>	<u>-</u>
	Alls:	580 girðingarstaurar.	
		350 kg. Smíðaeftir.	
		12.000 - Eldiviður.	
		8.000 - Reykingarviður.	

Skogarmaðurinn gerði enn vart við sig. Í fyrra var hlé, en nú í sumar leið gerði hann talsverða truflun á vextinum, einkum fræmyndunum. Þegar kom fram í júlí, fór maðurinn að rena, og illa leikin tré tóku að rétta við. Skógurinn náði þó aldrei fullri bláðstærð, bæði vegna máksins, en þó einkum af völdum hinna dæmafáu þurrka fyrri hluta sumars. Um þetta atriði er nánar greint síðar.

Af greindum astæðum varð ársvöxtur fremur lítil. Vænta mátti hins gagnstæða eftir hið góða hlúja sumar 1945.

Lengstu árssprotar urðu 45 cm.

Skógurinn varð grænn 26 maí.

Frævöxtur: Skógurinn bar lítið fræ. Um sennilegar orsakir er áður greint, svo sem maðkinn. Þurrkatímabilið í fyrravetur og vor mætti átla, að dregið hafi úr fræmyndun. Annars er skógurinn brygður eftir hin mörgu sumur með maðkaófgnuði, ásamt slæmu tíðarfari 1942-44.

Grenitegundir, blágreini og rauðgreini báru nú í fyrsta skipti fræ að mun. Eftir á að koma í ljós, hvernig það reynist. Á Pínus aristata voru fáeinir kónglar.

Reyniviður bar talsvert fræ. Safnað var ca. 5 kg af birkifræi og 25 kg. af reynifræi. Kónglum af barrtrjánnum var safnað og þeir sendir skógræktarstjóra.

Girðingin þurfti nokkurra endurbóta og viðgerðar á vör, sem slitnað hafði. En annars voru bílanir fremur litlar. Bætt var allmörgum birkistaurum í girðinguna.

Veðurfar og veðurathuganir: Árið 1946 var milt og þurrt. Aðeins í einum mánuði, febrúar, var meðalhiti undir frostmarki. Sumarmánuðirnir voru í meðallagi, hlífir. Október var hlífir, eða 0.4°C . heitari en september. Mun það fátítt hér á landi. Úrkoma var lítil á þessu ári og þó einkum í marz, apríl og maí. Jörð var þvfi sem að hausti eftir þurrkasumar. Var þetta slæmt fyrir trjágróður og plöntuuppeldi. Lauf á skóginum náði aldrei fullri stærð, eða venjulegri á sumrinu, má þar um kenna þurrkunum.

Veðurathuganir á árinu sýna:

	Meðalgiti $^{\circ}\text{C}$.	Úrkoma m.m.
Janúar	2.0 $^{\circ}\text{C}$.	100.2 m.m.
Febrúar	+ 2.0 -	36.0 - -
Marz	0.6 -	13.6 - -
Apríl	2.7 -	23.0 - -
Maí	7.9 -	4.9 - -
Júní	7.5 -	26.5 - -
Júlí	11.7 -	26.7 - -
Ágúst	9.2 -	22.8 - -
September	6.6 -	78.9 - -
Október	7.8 -	27.7 - -
Nóvember	0.3 -	55.2 - -
Dezember	1.4 -	140.0 - -
Alls:	54.7 -	555.3 - -
Meðaltal	4.6 -	46.3 - -

Mestur hiti mældist 17 júní 27.0°C .

Minnstur hiti 24 febr. + 12.8°C .

Síðasta frost mælt að vorinu var 8. júní.

Fyrsta - - - - haustinu 24 sept.

Dagar með 20° hita og þar yfir vour aðeins 4 á sumrinu í júlím.

Meðalhiti sumars, júní-sept. var 9.0°C .

Tölur þessar bera með sér, miðað við undanfarin 9 ár, að sumarið hefir verið í meðallagi hlýtt, en veturinn sérlega mildur. Meðalhiti sumarmánuðina á 10 árum 1937-1946 er um 9.6°C .

Græðireiturinn: Sáð var eftirfarandi fræmagn og trjátegundum.

1. a. Birkifræ frá Hallormsstab 12 kg.
- b. - - - - Suðurlandi 12 - == 24 kg.
- c. Reynifræ frá Hrafnkellsst og Bessast. 27 -
Svo úr Mörkinná á Hallormsstab.
2. Sitkagreni frá Kenagskaga 7 kg.
3. Hvítgreni - Sama. 0.2 - = 7.2 kg.

Dreifplantab var eftirfarandi tölu og tegundum.

Björk	50.000	plöntum.
Reynir	4.000	- - -
Ribs	1.500	- - -
Þíngvíðir	7.200	stíklíngum.
Gulvíðir	6.000	- - -
Hegg	400	- - -

Alls: 69,400 stk.

Auk þess settir stíklíngar af ribs 6000 stk.

- - - - - lerki 200 -

Samtals: 6,200 stk.

Söluplöntur úr græðireitnum voru sem hér segir:

1. Plöntur seldar á staðnum	björk.	1.950	stk.
- - - - -	reynir	914	-
- - - - -	ribs	324	-
- - - - -	þíngvíðir	209	-
- - - - -	gulvíðir	248	-
- - - - -	greni	73	- 3.815.
2. Plöntur senda Skógrækt ríkisins	björk	27.000	-
- - - - -	reynir	1.700	-
- - - - -	ribs	1.200	-
- - - - -	þíngvíðir	1.400	-
- - - - -	gulvíðir	2.000	- = 33.300

Alls: 37.115 stk.

Verð plantna, er seldar voru gér á staðnum var eftir stærð var þetta: Birki kr. 1.75-2.25, reynir kr. 3.00, ribs kr. 4.00. Þíngv. kr 3.00 og gulv. kr 1.00.

Vöxtur í græðireitnum: Birkifræið kom illa upp og plönturnar döfnuðu samilega vel, sitkagrenið spíraði fremur vel og plönturnar náðu samilegris stærð. Reynir spíraði fremur illa, en það sem kom upp, dafnaði vel.

Í dreifplöntubeðunum var allgóð framför á björk og reynir, sama er að segja um þingvíðir sem varð 65 cm. hæstu plöntur. Ræbs kom einnig vel til.

Sitkagrenið 5 ára í dreifplöntubeðunum óx vel, og eru hæstu einstaklingar 30 cm.

Söluhæfar plöntur (á vori komanda) náðu allgóðri stærð, svo sem birki 120 cm. þær hæstu. Þingv. svo sem fyrr segir 65 cm. hæð.

Allar söluplöntur af birki voru teknar upp og frá þeim gengið í haust, svo og 2 ára birki, úr fræbeðunum, sem geymist í birgi. 3ja ára birki er varið með hrís og neti fyrir rjúpum.

Áburður: Tilbúinn áburður var sem hér segir:

Köfnunarefnisáb.	Kalí.	Fosfórsýra.
Frá 1945	1 poki.	
á árinu 16 poka.	12 - -	7 poka.
Alls: 16 poka.	13 poka.	7 poka.

Þessu áburðarmagni varið þannig:

	Köfnunarefni.	Kalí.	Fosfórsýra.
Borið í reitinn	11 poka.	11 poka.	4 poka.
Látid í skiptum.	5 - -	- - - -	2 - -
Geymt til n.á.		2 - -	1 - -
Alls:	16 - -	13 - -	7 - -

Búpeningsáburður var notaður sem hér greinir:

Frá Hallormsstað 67 vagnhlöss.

-- Strönd 20 - - - -

-- Víkingsst. 10 - - - -

Alls: 97 vagnhlöss.

Sandur fluttur í reitinn ca. 25 tonn.

Rofamold - - - - - 12 - - -

Ársvöxtur barrtrjáa: Stækkun græðireitsins: Greni og furu-plöntur 8-9 ára urðu 8-20 cm. Undantekning 25-30 cm. Ein undantekning 40 cm. Lengdartölur árssprotana gilda jafnt: Blágreni, hvítgreni, skógarfura og vontortafura (Pinus contorta). Lerki plantað 1937-39 (ísl) óx 30-70 cm.

Ársvöxtur á eldri barrtrjám:

Rauðgreni allt 70 cm.

Lerki frá 30-60á -

Blágreni allt að 65 -

Skógarfuran gamla þjáist af skjaldlús, og er nú veiklulegt. Þó halda flestir trén grænum toppi og hliðargreinum. Einstaka tré er

Skálabygging í Mörkinni: Reistur var skáli frá setuliðinu fyrir íbúð handa verkafólkinu er kom að vorinu. Skálinn rúmar svefnherbergi fyrir 6-8- manns, svo og eldhús og dálitla geymslu. Gólf er steiðt og dúkur lagður á gólfíð í svefnskálanum. Hann er texkladdur innan, en þak og hliðar úr bognu jární. Var málaður með rauðri þak-eða járnmalningu.

Ferðalög: Í marz fór ég til Reykjavíkur og mætti á skrifstofu skógræktarstjóra ásamt hinum skógarvörðunum á landinu, til viðræðna við skógræktarstjóran. Í ágúst, september og október fór ég um 6 hreppa á Fljótsdalshéraði, og gerði athugasemdir á skóglendi þessara sveita. Hef að því loknu, á grundvelli þessara athugana, samið lýsingu á kjarri og skógum á þessu svæði. Lýsinguna sendi ég skógræktarstjóra.

Hreppar þeir, er ég fór um eru: Fljótsdals-Fella-Tungu-Hlíðar-Hjaltastaðar og Skriðdalshreppur. Eftir er á héraðinu að semja lýsingu á Eiða- og Vallahreppi, að því er merkir skóglendið er þar sennilega víðlent og er tiltölulega stríðvaxinn skógargróður í þeim hreppum.

Hallormsstað 16/13 1946.

Guttormur Pálsson.